

Titulli i lëndës: Mbrojtja e Ambientit

Informatat themelore për lëndën	
Njësia akademike:	Fakulteti i Ndërtimtarisë
Titulli i lëndës:	Mbrojtja e Ambientit
Niveli:	Bachelor
Statusi i lëndës:	Zgjedhor
Viti i studimeve:	Sem. 2 viti 1
Numri i orëve në javë:	2+0
Kreditë ECTS:	3 ECTS
Koha / Vendi:	Sipas orarit të shpallur
Mësimdhënësi:	Dr. Anjeza ALAJ Murati
Të dhënat kontaktuese:	Email: anjeza.alajmurati@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës:	<p>-Nocioni mjedis dhe përbërësit e mjedisit: ajri, uji, dheu, ndotja e tyre; biodiversiteti dhe rrezikimi i tij;</p> <ul style="list-style-type: none">- Kërcënimet dhe presionet: urbanizimi, zhurma, mbeturinat dhe kimikatet,reciklimi;dimezioni ekologjik.- Aktiviteti njerëzor: energjia, transporti, industria, bujqësia, pyjet dhe turizmi; parqet nacionale, kujdesi për to.- Sfidat globale: ndryshimet klimatike, hollimi i shtresës së ozonit, acidifikimi , efekte ne vlerat materiale dhe shëndetin e njeriut. Elementet e ekologjisë urbane-qyteti si ekosistem. Masat e përgjithshme për mbrojtjen e mjedisit gjate planifikimit te qyteteve, vendbanimeve, pjesëve te tyre dhe infrastrukturës përcjellëse .kriteret klimatike natyrore, urbano-projektuese, etj
Qëllimet e lëndës:	<p>Programi mësimor i lëndës “ Mbrojtje e ambientit ” ka për qëllim te:</p> <ul style="list-style-type: none">- Thelloj njohuritë teorike te studenteve për shkaqet e krizës bashkëkohore ekologjike-të siguroj për të gjithë studentët shans për të fituar njohuri, shkathtësi, kuptime, vlera dhe qëndrime për të mbrojtur dhe përmirësuar mjedisin jetësor- aftësojë qe te zbatojnë në praktikë parimet e ekologjisë urbane në vendbanimet njerëzore (qyteti si ekosistem), legjislacionin mjedisor kosovar si dhe Konventat ndërkombëtare për biodiversitetin,
Rezultatet e pritshme të nxënies:	<ul style="list-style-type: none">-Mbledhë dhe përpunon te dhënat relevante shkencore nga burime te ndryshme për problemet aktuale mjedisore ne planin lokal dhe global-shpjegon raportin njeri-mjedis (rural, urban, industrial), numëron shkaqet e paraqitjes së krizës mjedisore dhe aplikon masat për mbrojtjen e mjedisit..- zbatoj parimet e ekologjisë urbane në vendbanimet njerëzore (qyteti si ekosistem). Fotondja problem ekologjik dhe diversiteti biologjik, efektet e llambës moderne "FULL CUT-OFF" si dhe llambës se vjetër "NON CUT-OFF" ne fotondotje-zbaton masat për mbrojtjen e mjedisit gjatë projektimit, rekonstruktimit, shfrytëzimit të hapësirës dhe mjeteve të punës. (kriteret natyrore-klimatike, prodhuese teknologjike, projektuese urbanistike etj.

Ngarkesa e studentit (duhet të jetë në përputhje me Rezultatet e Nxënies të studentit)			
Aktiviteti	Orë mësimore	Ditë/Javë	Gjithsej
Ligjëratat	2	15	30
Teori/Punë në laborator/Ushtrime	1	15	15
Punë praktike			
Konsultime me mësimdhënësin	1	5	5
Puna në terren			
Testi, punimi seminarik			
Detyrë shtëpie	1	15	15
Mësimi individual (në bibliotekë apo në shtëpi)	1	5	5
Përgatitja për provimin final	1	5	5
Koha e vlerësimit (testi, kuizi, provimi final)			
Projektet, prezantimet, etj.			
Total			75
Metodat e mësimdhënies:	Ligjërata tradicionale, mësim interaktiv me studentin në qendër, punë në grupe , diskutim, debate, etj. Për ilustrim dhe përforcim të fakteve dhe koncepteve do të zgjedhë materiale pamore, si sllajde, figura, diapozitiv, CD-per rrezikimin e biodiversitetit ne Kosove, burime nga interneti, skema studim dhe vrojtim ne terren-ekskursion		
Metodat e vlerësimit:	<p>1.Tradicional: Provimi jepet me gojë në marrëveshje me arsimtarin e lëndës. Parakushtet për hyrje në provim: vijueshmëria e rregullt në ligjërata, dorëzimi i punës seminarike plotësimi i lëndës ne semestër nga studenti</p> <p>2.Bolonja: Provimi me gojë mund të zëvendësohet me kalimin e dy testeve intermediere me shkrim për një semestër. Pas testit të dyte intermediar përpilohet lista e studentëve të cilët kanë fituar të drejtë për të marrë notën në indeks si dhe propozohet nota e merituar duke marre parasysh edhe angazhimet tjera.. Studentët që janë të kënaqur me notën e propozuar, paraqesin provimin dhe konformë orarit të shpallur nga Fakulteti për këtë lëndë u vendset nota në sems. Studente e pa kënaqur i nënshtrohen rivlerësimit tradicional me goje ,me test ose me kombinimin e tyre.</p> <p>Përqindja e pikave në vlerësim: Vlerësimi i parë 35 % Vlerësimi i dytë 40 % Angazhime të tjera 20% : puna seminarike, pjesëmarrja në ekskursion (fabrika për pastrimin e ujit, KEK-u etj.), angazhimi në zgjidhjen e detyrave matematike lidhur me ndotjen e mjedisve të mbyllura dhe të hapura (gazrat toksik, duhani, detergjentet, mbeturinat, sindromi i ndërtesave te sëmura, etj) .</p>		

	Vijimi i rregullt 5% : vijimi me rregull në ligjëratat, hyrja në sallë me kohë, mbajtja e qetësisë në mësim, etj.
Literatura primare:	<p>1..D.A.Rozhaja,M.Jablanovic: Ndotja dhe mbrojtja e ambientit jetësor, Prishtinë</p> <p>2.F. Halili, A. Gashi dhe H. Ibrahim (2007): Ekologjia e mjediseve të ndotura . Finaced by WUS-Austria</p> <p>3. Grup autorësh (2010).“Paketa e Gjelbër – Green Pack”. Përmbajtje nga fusha e edukimit mjedisor dhe zhvillimi i qëndrueshëm.</p> <p>4.F.Halili, Ekologjia patologjike me praktikum ekotoksikologjik,dispensë,2006.</p> <p>Raport i gjendjes se natyrës ne Kosove, 2006-2007. MASHT, Prishtinë, 2008.</p>
Literatura shtesë:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Environment from Land-Based Activities. 2004. http://www.gpa.unep.org/about/#tag10 (accessed January, 2004). 2. 2002. National Air Toxic Assessment. http://www.epa.gov/ttn/atw/nata/ (accessed 28 December 2002). 3. Plain English Guide to the Clean Air Act. http://www.epa.gov/oar/oaqps/peg_caa/pegcaain.html index (accessed July, 2002) 4. 2002. Water Quality Criteria, Microbial (Pathogen). http://www.epa.gov/waterscience/humanhealth/microbial/microbial.html(accessed April, 2003). 5. 2003. Drinking Water Source Assessment. http://www.epa.gov/ogwdw/protect/assessment.html (accessed April, 2003). 6. 2003. Groundwater and Drinking Water, List of Drinking Water Contaminants and MCLs. http://www.epa.gov/safewater/mcl.html#mcls (accessed May, 2003). 7. Ohio EPA. 1998. A Guide to Safe Management of Household HazardousWaste. http://www.epa.state.oh.us/pic/facts/hhw.html (accessed December, 2002).
Hartimi i planit mësimor	
Java	Titulli i ligjëratës
Java 1:	Hyrje, informacion bazë në lidhje me mbrojtjen e mjedisit
Java 2:	Nocioni i mjedisit - komponentët e mjedisit, biodiversiteti dhe rrezikimi i tij
Java 3:	Cilësia dhe qëndrueshmëria e ujit
Java 4:	Pellgjet ujëmbledhëse dhe lumenj, ujërat e zeza, stuhitë, rrjedhjet, financimi dhe qëndrueshmëria e infrastrukturës
Java 5:	Zhvillimi i teknologjisë/ekonomisë dhe ndikimi i saj në mjedis - dimensionin ekologjik
Java 6:	Ndikimi i njeriut në mjedis dhe kujdesi për të
Java 7:	Ndryshimet globale - ndikimi i tyre në mjedis dhe shëndetin e njeriut
Java 8:	Bioteknologjia Mjedisore
Java 9:	Ekologjia Urbane dhe Ekosistemi
Java 10:	Komuniteti, Ekologjia dhe Zhvillimi i Qëndrueshëm
Java 11:	Ndotja dhe ndikimi i komunitetit në çështjet e ajrit të brendshëm,
Java 12:	cilësia e ajrit, kërkimet dhe emetimet e të dhënave, gazrat serrë
Java 13:	Kimikatet dhe toksinat
Java 14:	Prezantimi i detyrave të shtëpisë, diskutim
Java 15:	Metodat e kërkimit, modelimi, të dhënat dhe mjetet
Politikat akademike dhe Kodi i Sjelljes	

Ora mësimore fillon dhe përfundon me kohë.

Mjetet që përdorën gjatë orëve të mësimit duhet të pastrohen dhe të ruhen në fund të orës mësimore.

Telefonat mobil/të mençur dhe pajisjet tjera elektronike (p.sh. iPad-ët) duhet të fikën (apo të kurdisen në vibrim) dhe të mos ekspozohen gjatë orëve të mësimit.

Laptopët dhe kompjuterët tabletë lejohen të përdorën vetëm në heshtje; aktivitetet tjera siç janë kontrollimi i e-mailit personal apo shfletimi i ueb-faqeve në internet janë të ndaluara.

Shënim | Nëse 3 detyra të klasës të një studenti vlerësohen nën 50%, atëherë ai/ajo do ta humb të drejtën që t'i nënshtrohet provimit final. Vlerësimi bëhet nga 0-100 %.